

**Ajuntament
de Barcelona**

Barcelona, capital de la cultura catalana.

**Programa per reforçar la projecció de la capitalitat
cultural de la ciutat.**

Mesura de Govern

B
BC
BN

Barcelona, capital de la cultura catalana.

Mesura de Govern

Comissió de Cultura, Coneixement, Creativitat i Innovació

Març 2013

La ciutat de Barcelona està fent una aposta clara per la cultura. Aquesta aposta decidida només tindrà sentit si la fem sobre allò que som: una gran ciutat, amb un important sector cultural, que vol exercir la capitalitat d'un poble europeu mil·lenari, innovador i ple de creativitat, que estima les seves arrels expressades per mitjà de la seva cultura i el seu patrimoni.

Podem plantejar aquesta afirmació d'una altra manera: Barcelona ha de donar un pas endavant per exercir plenament i explícita la capitalitat de la cultura catalana en tot el seu conjunt. Un paper que no ha ocupat en els darrers anys, en què ha existit un fals debat entre el cosmopolitisme barceloní i la suposada carrincloneria de la resta del país.

Mirem un moment al passat, i entendrem que els períodes de major creativitat de la nostra ciutat han estat associats a la imbricació explícita entre Barcelona i Catalunya.

- Ho va ser el període de transició entre la fi del franquisme i els primers anys vuitanta, que van comportar la recuperació de festes i tradicions culturals prohibides o reprimides per la dictadura, i també la recuperació del teixit urbanístic, social i econòmic de la ciutat que ens va portar als Jocs Olímpics.
- Als inicis del segle XX, ho fou el període que abasta des de la creació de la Mancomunitat fins a la república, en el qual les avantguardes catalanes fan una aportació decisiva a la cultura europea, i Barcelona esdevé una gran metròpoli amb la segona industrialització.
- Al segle XIX, en la Renaixença, la cultura catalana havia cercat les seves arrels en els moments de transformació econòmica de la primera industrialització, com ho estaven fent totes les cultures europees en aquell moment, i coincideix amb el fet que Barcelona aterra les seves muralles i es posa al capdavant del debat entre tradició i modernitat que havia de portar a la recuperació de la cultura i el prestigi de la llengua catalanes.

- Als inicis del segle XVIII, Barcelona, malgrat la guerra de successió que sofreix Catalunya, esdevé un dels principals centres culturals de l'Europa moderna; aquesta vitalitat es posarà de manifest en els actes de commemoració previstos per al 2014, que seran realitzats en col·laboració amb la resta de viles i ciutats de Catalunya vinculades amb aquests esdeveniments.

Es pot també afirmar que aquests períodes històrics coincideixen amb etapes d'aprofundiment democràtic. Ha de ser, necessàriament, d'aquesta manera.

En aquests períodes, Catalunya es pregunta pel seu futur, i dóna la paraula a la seva gent. L'aprofundiment democràtic que analitza els marcs polítics que millor han d'emparar la vida de les persones, comporta que els sectors culturals siguin interpel·lats, com tota la resta d'actors i sectors de la societat.

Els sectors de la cultura cerquen, critiquen, analitzen, qüestionen. I aporten respostes basades en el que hem sigut, en el que som i en el que volem ser. Unes respostes que tenen sentit per al futur de Catalunya i la seva gent, que són útils al conjunt de la ciutadania i de la societat. Unes respostes que també tenen sentit en cercles més amplis, en els cercles de la cultura europea i avui en la mundialització, perquè la cultura ens dóna les respostes (o els assaigs provisionals de resposta) a les persones i els pobles que volen ser lliures, que celebren el debat democràtic, que creuen en el desenvolupament.

Avui vivim una etapa semblant.

Avui, en la transició nacional de Catalunya cap a l'assoliment d'un estat propi i de la plena sobirania, es donen totes les condicions perquè la ciutat i el país vagin plegats. Avui és important reforçar els lligams que ens uneixen. La nostra cultura ha d'aprofitar la finestra al món que és Barcelona per a explicar la contribució, única i singular, que hem de fer al concert universal que és avui un món, com diuen els tecnòlegs, cada cop més complex i global. L'exercici responsable de la capitalitat de Barcelona només té sentit si es fa en cooperació amb la realitat rica, plural i diversa de la nostra cultura i el nostre país.

Avui, convençuts de la capacitat transformadora de la cultura i el coneixement sobre l'esdevenir del temps present, conscients de la cada cop més gran complexitat i diversitat cultural del nostre món; Barcelona i Catalunya aixequen la mà per proposar escenaris alternatius a una cultura global, efímera i de fàcil consum com a destí inevitable de la cultura de masses contemporània.

Una societat contemporània s'ha de dotar d'eines que permetin interpretar l'alt volum d'informació al qual tenim accés. És molt necessari preservar els sentits, els valors, els rituals fins i tot, la memòria pròpia, com a eina bàsica per a descodificar informació i tenir capacitat per jerarquitzar-la i distingir el que és essencial del que és accessori de l'allau al que estem sotmesos. Cal tenir les eines per mirar-se el món amb els ulls propis. El patrimoni cultural, el bagatge cultural que compartim amb l'entorn és precisament el que fa una tradició cultural diferent d'una altra i el que ens permet participar en els grans debats contemporanis. La globalització no pot ser la imposició d'una hegemonia cultural sobre una altra (en aquest moment, de la cultura dominant anglosaxona sobre les altres, i sovint amb l'espanyola com a intermediària). Barcelona ha de promoure un veritable cosmopolitisme, ço és, "mirar-se el cosmos des de la polis" i contribuir a impulsar una veritable globalització cultural.

Les capitals culturals que avui tenen alguna cosa a dir sobre l'escena global ho fan sobre la base d'una cultura nacional pròpia, en la qual contribuir amb la seva visió única i singular al mapa global. Justament per a obrir-nos al món, necessitem contribuir-hi amb veu pròpia. Necessitem donar la nostra visió al cosmos des de la nostra polis, que és el que vol dir ser uns vertaders cosmopolites.

Barcelona ha de fer un esforç per recuperar el capital de confiança de la resta del país que ha anat perdent en els darrers anys. Barcelona ha de cooperar amb la resta del país. Enfortint els llaços que ens uneixen amb la resta de viles i ciutats que parlen la nostra llengua estem projectant un futur més sòlid per a la cultura, el coneixement, la creativitat i la innovació a Barcelona.

Barcelona ha de fer un esforç per guanyar musculatura internacional. Tenim més talent i creativitat del que els nostres mercats poden assumir. En la mundialització, hem de fer, de la necessitat, virtut. Un projecte cultural per a Barcelona, coherent i responsable, només té sentit si es conjuga precisament com a plataforma de projecció de la nostra identitat nacional, única i singular en el mapa global de les cultures del món, amb relacions fortes amb les principals ciutats del món, tant les del món occidental, que ja ens reconeixen com a socis en molts projectes clau, com les ciutats emergents, destinades a tenir un paper decisiu en el segle XXI i que estan a la recerca de models i continguts

» 01. Enfortir els lligams amb la resta del país.

L'Institut de Cultura es proposa una via de sentit doble per enfortir les complicitats entre Barcelona i la resta de Catalunya. D'una banda, volem facilitar que les expressions culturals de Barcelona arribin a totes les viles i ciutats de Catalunya. Volem que creadors, promotors i associacions de Barcelona estiguin presents a tota Catalunya i les seves expressions siguin apreciades i conegudes. D'altra banda, ens proposem que **Barcelona sigui la plataforma de totes les viles i ciutats del nostre país**. Volem que la capital estigui al servei dels creadors, de les xarxes i de les associacions que treballen per la cultura. Necessitem consolidar una estimació recíproca.

- ✓ Potenciarem la presència en el territori de les expressions de la cultura popular i tradicional de la ciutat de Barcelona. Per exemple, és prevista l'actuació del Seguici Popular de Barcelona a Reus en els actes de la seva Festa Major de Sant Pere el juny del 2013; i la presència del Drac de Gràcia a la celebració del 20è aniversari dels Diables de Sa Pobla (Mallorca).
- ✓ Recíprocament, reforçarem la presència a Barcelona de les expressions de cultura popular i tradicional d'arreu dels Països Catalans. Seguint el model de la Moixiganga d'Algemesí, que fou present a les festes de Santa Eulàlia de 2012, el seguici popular de Reus ha estat present a les festes de Santa Eulàlia en aquest any 2013.
- ✓ Impulsarem que les actuacions arreu de Catalunya de formacions musicals o escèniques emblemàtiques de la nostra ciutat, com la Cobla Sant Jordi – Ciutat de Barcelona (actuacions previstes a Reus, Alcoi o València, etc.) o l'Esbart Català de Dansaires (actuacions previstes a Betera, entre molts d'altres).
- ✓ Posarem en marxa el projecte Cult-surfing, destinat a potenciar la trobada a Barcelona dels projectes culturals singulars dels territoris de llengua catalana.
- ✓ Continuarem amb la nostra presència a les fires i plataformes que Catalunya organitza en l'àmbit de les arts escèniques: la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional (Manresa), el Mercat de la Música Viva (Vic) i la Fira d'Espectacles de Carrer (Tàrraga).
- ✓ Recolzarem l'organització a Barcelona de la Capitalitat de la sardana l'any 2014, així com de la Trobada Nacional de Puntaires i dels Tres Tombs de Catalunya l'any 2013.
- ✓ Desplegarem el conveni signat amb l'Ajuntament de Torruella de Montgrí per a la coproducció de l'exposició Vicenç Bou i el seu temps (1865-1962) en el marc de la Capitalitat de la sardana.

- ✓ Recolzarem la dinamització de la Universitat Catalana d'Estiu a Prada, mitjançant presència de grups de cultura popular i tradicional (en el 2012, presència dels grups de Sant Andreu i de l'Esbart Maragall).

Barcelona és una **metròpoli cultural**. Hem de procurar que l'avantguarda, l'ambició per l'excel·lència i per la creativitat estiguin presents en tots els projectes de la nostra cultura. L'ambició de Barcelona és una de les millors finestres, i no en tenim moltes, amb les quals compta la cultura catalana. Una de les principals finalitats de les polítiques culturals és vetllar per aquesta excel·lència.

- ✓ Posarem el programa de Fàbriques de creació al servei dels creadors emergents de Catalunya.
- ✓ Vetllarem perquè el Grec i la Mercè tinguin una cooperació molt estreta amb els agents culturals del nostre país vinculats amb les arts escèniques, la música, el circ, les festes tradicionals i les arts de carrer.
- ✓ Liderarem el projecte d'Anella cultural de Catalunya.
- ✓ Ampliarem progressivament el nombre de ciutats i viles de Catalunya que tenen convenis de col·laboració amb l'Ajuntament de Barcelona i projectes de treball amb els principals equipaments i agents culturals de la nostra ciutat.
- ✓ Continuarem amb el suport a la Xarxa Transversal.

D'altra banda, la capital de Catalunya ha d'assumir responsabilitats en l'àmbit de **la promoció de la llengua pròpia de l'Aran i de la cultura aranese** i, per extensió a tota la cultura occitana. L'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Institut de Cultura de Barcelona, té interès a reconèixer la llengua pròpia d'Aran com a llengua oficial de la capital de Catalunya i normalitzar-ne d'aquesta manera la seva presència en totes les activitats culturals de Barcelona.

- ✓ Desplegarem els continguts del conveni de col·laboració signat amb el Conselh Generau de l'Aran.
- ✓ Promourem l'intercanvi amb els creadors culturals de la Vall d'Aran i la difusió de la seva llengua en totes les publicacions de l'Institut de Cultura.

La recuperació i la dignificació de la nostra **història** nacional, la història de tots, forma part del nostre programa d'acció per a recuperar la complicitat amb el país. La commemoració dels fets de 1714 serà un oportunitat no només per conèixer, des d'una anàlisi històrica rigorosa el que van comportar per als barcelonins de l'època aquells fets, tant a nivell institucional com a nivell quotidià, sinó també per entendre la dimensió dels esdeveniments respecte a la Catalunya d'avui i de demà. Barcelona ha d'evidenciar, el 2014, que és una ciutat que no té por d'exercir la llibertat en totes les seves expressions.

- ✓ Inaugurarem el Born Centre Cultural.
- ✓ Treballarem per establir una cooperació estreta amb la resta de viles i ciutats de Catalunya vinculades amb la guerra de successió, en el marc dels esdeveniments de commemoració previstos per al 2014.
- ✓ Desplegarem els continguts del conveni de col·laboració signat amb l'Ajuntament de Cardona.

Som ben conscients que hem de fer polítiques de promoció per la **llengua**, que constitueix la columna vertebral d'aquest país. La llengua defineix el nostre país, el sustenta i el cohesiona, i alhora compartim la llengua catalana amb altres territoris. La corrent de bel·ligerància en front del català i de la cultura catalana existeix. L'Ajuntament de Barcelona vol exercir de capital de Catalunya al costat, al darrere o al davant de la societat civil a Catalunya, a València, a Mallorca i allà on sigui oportú dir-ho i defensar-ho.

- ✓ Realitzarem activitats per ampliar la presència pública de la llengua catalana, per exemple mitjançant el suport a l'espai Avinyó, l'organització d'exposicions i el suport al festival Dau, entre d'altres.
- ✓ Enfortirem la col·laboració amb la Plataforma per la Llengua, a la ciutat de Barcelona, amb activitats vinculades amb la promoció del català des de la perspectiva de la cohesió i la inclusió social, com la Fira dels Jocs i Juguines en català.
- ✓ Donarem suport a la Setmana del Llibre en català, en l'actual ubicació, en la màxima centralitat a la ciutat; es tracta d'un esdeveniment únic d'un interès públic i social evident, no només pel gran nombre de títols en exposició i venda, sinó per les diverses activitats que s'hi organitzen per fomentar la cultura del llibre per a totes les edats i estaments socials.

- ✓ Signarem un conveni de col·laboració amb l'Ajuntament de l'Alguer, ciutat amb un pòsit d'història molt ric i amb un gran simbolisme per al conjunt dels països de llengua i cultura catalanes.
- ✓ Continuarem amb les activitats de col·laboració amb Acció Cultural del País Valencià, centrades en una campanya de difusió de la cultura elaborada a la ciutat de Barcelona, per fer conèixer entre els valencians les activitats que es realitzen en el camp de la música, la literatura i el cinema. Les activitats es desenvolupen a l'Octubre - Centre de Cultura Contemporània de València i a les ciutats d'Alcoi i Gandia.
- ✓ Recolzarem l'arribada de la Flama de la Llengua Catalana a Barcelona que aquest any 2013 organitza l'Agrupació Excursionista de Catalunya.
- ✓ Donarem suport a les activitats de la xarxa Alcover, constituïda l'any 2011 a Tàrraga, i que té per objectiu l'intercanvi d'espectacles i la professionalització del sector teatral per tal que produccions teatrals del País Valencià i les Illes puguin ser vistes a Barcelona, com va ser el cas de la exitosa "Acorar" l'any 2012 i que les produccions catalanes puguin ser vistes al País Valencià i les Illes.

» 02. Reforçar la projecció cultural internacional de Barcelona.

La internacionalització és un element essencial per a l'excel·lència i la sostenibilitat del sectors culturals de Barcelona. En els nostres dies, i especialment en un context de crisi, de recerca de **nous mercats** i de noves possibilitats més enllà dels nostres àmbits lingüístics i culturals, les institucions públiques han de procurar que el suport a la internacionalització estigui articulada pel treball conjunt amb els principals agents en cada sector cultural, ajudant a les seves iniciatives i als seus projectes d'expansió internacional.

- ✓ Donarem suport a la recerca de nous mercats internacionals dels principals festivals de música de la nostra ciutat, seguint l'exemple del treball fet l'any 2012, amb exemples com la prospectiva per fer un Sonar a Nord-amèrica, el recolzament al festival Cruïlla per a la captació de públics de Catalunya Nord, Occitània i França, o la presència de Catalunya i Barcelona a la biennial Catalunya – Uruguai organitzada al 2012 per Barna Sants a la ciutat de Montevideo.

- ✓ Potenciarem la presència internacional de la nova creació de la ciutat de Barcelona en mercats, fires i festivals internacionals; com la presència del programa Barcelona Producció a Art Souterrain de Montreal al març de 2013, o de la música de Barcelona al Womex o al mercat d'Ulsan (Corea).
- ✓ Hem recolzat la gira per Centreeuropea (Àustria, Eslovènia i Croàcia) de l'Orquestra Ciutat de Barcelona i Nacional de Catalunya.
- ✓ Assegurarem la presència de Barcelona com a ciutat convidada del Saló del Llibre de Paris (març 2013).

En la conjuntura actual, resulta també important donar suport a l'estructuració del sectors. En aquest sentit, les **xarxes** són els indrets de diàleg, intercanvi, aprenentatge, negociació, col·laboració i co-producció que estructurin els diversos sectors culturals. La presència constant del sector cultural de Barcelona en les xarxes europees i internacionals és encara insuficient: les organitzacions culturals de Barcelona han de pertànyer a xarxes internacionals com a mecanisme d'aprenentatge, de coneixement del sector i d'inici de col·laboracions i co-produccions.

- ✓ Fomentarem que les organitzacions culturals de Barcelona, en la mesura que els sigui possible, assumeixin responsabilitats i lideratges en les xarxes europees i internacionals. En són exemple el lideratge que el Mercat de les Flors ha fet del projecte European Dance House Network, la presència internacional que la Central del Circ ha aconseguit en el seu curt període de vida o la creació de la xarxa europea de museus d'història local impulsada pel MUhBA.
- ✓ Recolzarem la connexió de les organitzacions culturals de Barcelona amb les xarxes europees; en són exemples l'Antic Teatre i la Nau Ivanow (membres de la xarxa TransEurope Halles) i la xarxa euro-regional de festivals i projectes en arts escèniques que vol impulsar el Grec.
- ✓ Participarem a la xarxa Arianna (liderada pel govern de Sardenya), dedicada a reforçar la visibilitat de les cultures populars i tradicionals de la Mediterrània i la imbricarem amb la Càtedra Itinerant de Cultura Popular.

La internacionalització no només passa per "exportar", per accions que s'esdevenen a l'exterior. La projecció internacional dels creadors barcelonins i catalans també comporta guanyar **centralitat**, atraure a Barcelona a programadors i prescriptors que puguin col·locar el talent en circuits internacionals. El temps ha demostrat que no sempre és pertinent fer mostres o plataformes "artificials" per a la venda i la internacionalització. Sembla més adient, és més aconsellable una estratègia dedicada a treballar amb els esdeveniments culturals ja existents a la ciutat de

Barcelona, esdeveniments que ja es fan, i que poden atraure l'atenció de programadors de fora, a veure i viure aquests esdeveniments tal i com són.

- ✓ Continuarem la integració de la plataforma “Come and See” en el festival Grec
- ✓ Recolzarem la presència de programadors internacionals en els principals festivals de Barcelona, com el Primavera Sound, la Mercè o el Festival de Jazz, entre d'altres.
- ✓ Donarem suport a projectes emblemàtics inequívocament associats amb Barcelona com la Fundació Centre Internacional de Música Antiga (presidit per Jordi Savall).

Hi ha un seguit d'activitats vinculades a la **diplomàcia cultural** que una capital ha de considerar en el seu programa d'accions i que han de ser concebudes amb la implicació directa del sector cultural.

- ✓ Potenciarem el programa de ciutat convidada, seguint l'exemple de la presència de Montreal com a ciutat convidada de la Mercè de 2012. La ciutat de Viena ha acceptat de ser la ciutat convidada l'any 2013.
- ✓ Donarem suport a la Comissió de cultura de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU), que fou presidida per Barcelona en el període 2005-2012, i potenciarem la presència en el Fòrum Cultura d'Eurociutats, ara que l'Ajuntament de Barcelona forma part de la Comissió Executiva (2013-2014).
- ✓ Incrementarem la presència internacional de les expressions de cultura tradicional, seguint l'exemple que l'any 2012 va portar la Cobla Sant Jordi – Ciutat de Barcelona a l'Olimpiada cultural de Londres i els Castellars de Gràcia al festival Sfinks (Flandes). Aquest any 2013 és prevista l'actuació de la Cobla a Brussel·les, Londres i Salisbury, i la presència dels Castellars de Barcelona al programa cultural del campionat mundial de gimnàstica d'Anvers.
- ✓ Impulsarem la presència de Barcelona al cicle dedicat a les cultures ibèriques al Kennedy Centre de Washington DF (any 2014).
- ✓ Assegurarem la dimensió cultural de les ciutats agermanades amb Barcelona, com Tolosa de Llenguadoc, Colònia o Sant Petersburg.
- ✓ Recolzarem la dimensió cultural dels projectes de cooperació al desenvolupament amb les ciutats “prioritàries” en el pla director de Cooperació, entre les quals hi ha Medellín, Maputo, l'Havana i Tànger-Tetuan.

Finalment, l'exercici ple i explícit de Barcelona com a capitalitat de la cultura catalana en tot el seu conjunt necessitava d'un senyal institucional clar i inequívoc. El Govern de Catalunya va crear ara fa 10 anys l'**Institut Ramon Llull**, dedicat a la projecció internacional de la llengua i la cultural catalanes. De fet, molts dels projectes citats en els paràgrafs anteriors han estat desenvolupats per l'Ajuntament de Barcelona en partenariat amb l'Institut Ramon Llull.

- ✓ L'Ajuntament de Barcelona ha iniciat els tràmits per formar part dels òrgans de direcció de l'Institut Ramon Llull. És previst que aquesta integració es realitzi en el decurs de l'any 2013.